

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: šeststopenjska petit-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 272.

V Ljubljani v petek, 27. novembra 1885.

Tečaj II.

† Kralj Alfonzo XII.

Iz kraljeve palače v Madridu dohaja žalostna vest, da je mladi vladar Španske zatisnil oči v večno spanje. Milotožni mrtvaški zvon oznanja po celem pirenejskem poluotoku pretresujočo vest, da kralja Alfonza XII. ni več, da je jenjalo biti blago njegovo srce. Jedva osemindvajseto leto dopolnivi, zapustiti je moral ta svet. Sicer poročalo se je privatnim potom že dalje časa iz glavnega mesta Španske, da kralj boleha, a da bi bila nevarnost tolika, tega ni pričakoval nikdo in verjelo se je tem manj, ker so oficijelna poročila naravnost oporekala, da bi bil kralj hudo bolan. Sedaj se ne da tajiti več, smrt storila je konec vsemu prikrivanju. K bolezni na prsih pritisnila je neki še davica, kateri nasproti se je onemoglo pokazala vsaka zdravniška moč.

Človeku se milo stori, kadar čuje, da je kedo v najlepši dobi svojega življenja moral zapustiti ta svet in izogniti se more žalostnim občutkom tem manj, ako je zatisnil za večno oči človek, ki bi bil kot vladar svojemu narodu lahko še toliko in toliko koristil. Da je Španška ravno za časa umrlega vladarja procvitala in napredovala, kot malokedaj poprej, je znano. Španska literatura, ki je bila začela pogrezati se v vedno globočje spanje, vzbudila se je zopet pod kraljem Alfonzom, umetnija začela je vznova cveteti, trgovina v vsakem oziru napredovati, prejšnji neredi umaknili so se mirnemu razvijanju, poprejšnje propadanje dalo je mesto splošnemu blagostanju. O tem prepričani niso samo privrženci sedanje vladne zisteme, to priznavati morajo najodličnejši nje nasprotniki. Milijone src žaluje v Španiji po izgubljenem vladarji, oni pa, ki mu morda niso bili v svojem srcu

naklonjeni, mu nikakor ne morejo odrekati svojega občudovanja.

S cvetjem obdano ravno ni bilo mlado življenje Alfonza XII. Uže v prvih letih svojega življenja okusiti je moral marsikaj grenkega, in britka skrb ni se umaknila do zadnjega trenutka z njegove strani. Odgojeval se je kot deček v glavnem mestu našega cesarstva v Terezijanišči, ondi, kjer se je izvežbalo uže toliko spretnih močij za javno življenje. Dne 14. januarja leta 1875 pa je moral kot osemnajstletni mladenič vzeti v roke krmilo od vseh stranij od ljutih viharjev in razburjenih valov obdane državne ladije. To ni bila majhna naloga za tako mladega vladarja. A on posvetil je z občudovanja vredno požrtvovalnostjo vse svoje moči državi, koji na čelo ga je povzdignila usoda, z neomejeno ljubeznijo do naroda, kojemu kralj je bil, trudil se je za njega blagor in prospeh. Sicer se njegovi napor, pripraviti po notranjih prepirih in mejsebojnih bojih razdejano Španško zopet v boljše in veselejše razmere, od lastnega naroda niso vselej prav ocenjevale. Mogočna stranka, nasprotnica sedanji vladni zistemi in tedaj tudi principijelna nasprotnica kralju Alfonzu, dvignila je bila za časa njegovega vladanja več ko jedenkrat ponosno svojo glavo, in kraljevi stol se je večkrat uže zeló majal. Stanje mladega kralja bilo je tem težavnejše, ker se celó vojaštvo ni bilo prosto ohranilo novim načelom in je agitacija nasprotnikov monarhistične vlade tudi med višjim častništvom znala pridobiti si somišljenikov. A previdnost kraljeva, njegova bistroumnost in državniška modrost, premagale so vse zapreke in osramotile vse nakane skritih hujskačev. Nekolikokrat uže brzojavljalo se je v svet, da je poknil ustanek, da so cele vojne čete vzdignile se proti kralju, a vselej

ostala je zmagonosna stranka, ki je zvesto s svojim kraljem držala.

Kralj Alfonzo pa je tudi vedel, kako pridobiti si srce svojih podložnih. Še zadnji čas njegovega vladanja doletele so grozne nesreče špansko deželo. Potresi razsajali so dolgo časa pogubonosno v južnih provincijah in pretili uničiti jih po polnem. Cela mesta razsula so se in na stotine ljudij bilo je poškodovanih ali celó usmrtenih. Vedno zopet stresala se je zemlja in bilo je videti, kakor da podzemeljski elementi ne morejo priti več k počitku. V vednem strahu trepetajočega prebivalstva polotil se je bil uže obup, a glej, tu se prikaže kraljeva oseba na mestu nesreče in groze, lastnoročno delil je darove med ponesrečene, sam jim je s tolažilnimi besedami vlival nov pogum v srce. To ni ostalo brez vpliva, prebivalstvo se je pomirilo, a tudi zapomnilo blago postopanje svojega vladarja. In isti prizori kazali so se nam, ko je bila začela kolera razgrajati. Tudi pri tej priložnosti pokazal je kralj Alfonzo, da je skrben oče svojim podložnim, da živo čuti z njimi vsako nesrečo, katera jih zadene.

Kralja Alfonza previdnosti in politiški modrosti zahvaliti se je tudi, da se je nemško-španski prepir zaradi Karolinskih otokov, kateri je bil postal uže takó nevaren, končal tako srečno in ugodno. Dobro nam je še v spominu, kako burno je bila zavrela španska kri, ko se je bila raznesla prva vest, da si Nemška lasti del španske posesti. Vročekrvno špansko ljudstvo ni moglo brzdati svoje strasti in vršili so se v Madridu oni obžalovanja vredni izgredi, ki bi bili lahko postali uzrok krvavi, za Španško pogubonosni vojski. Da je imel kralj Alfonzo pri tem neizmerno težko stališče, je umevno. Na jedni strani moral je braniti čast do-

Listek.

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predolavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

17.

Nastal je majhen odmor. Hlapec in ževci zapustijo na znamenje Blanche-inó sobo, molčeč in globoko ganeni. Mlada deklica je klečala še zmerom pred naslonjačem; Jean Renaud se je bil približal. Tujec, ki se še zmerom ni ganil, opazoval je berača zanimljivo.

Naenkrat prične umirajočega viti krč. Njegove oči stopijo iz otlin, njegovi udje odrevenijo, njegov obraz se je grozno spreminjal; bolnik se hipoma dvigne s svojega sedeža. Trepetal je liki list o burji. Njegov glas je bil čuden, ko zakriči: „Saj jaz ne vidim ničesar več!... ničesar več!... In tu, tu v prsih, to je led... jaz umiram... umiram!... Rouvenat! Rouvenat! Ah, ni ju še!... Leon... Ne morem več pomišljati...“

Blanche, Blanche, duša mi uhaja... Ali si tu pri meni?... Saj te ne vidim več... Ostani tu! In Lucila, Blanche, pokliči Lucilo, mojo hčer, mojega otroka!...“

„Lucila! Lucila!“ zakliče Blanche.

In Lucila je slišala ta klic ter priteče v sobo. Ugledavši umirajočega očeta, plašno zakriči ter ga krčevito prime za obe roki...“

„Lucila... Ali mi odpustiš? In ti tudi, Blanche? O, vedvé jokate; to se pravi: da! Vedve se bote imele rade ter ostanete zmerom skupaj, in bodete srečne... Jaz sem storil toliko hudega; pa Bog pozna moj kes! On mi v neskončni Svoji milosti odpusti in me ne zavrže!... Če bi bil le Rouvenata pričakal... in svojega unuka! In, če bi le vedel, da Jean Renaud še živi!...“

Zdajci spregovori Jean Renaud na glas in trepetajoč: „Jacques Mellier, če vam je v tolažbo, da izveste, da Jean Renaud še živi, to vam jaz lahko dam to tolažbo!“

Umirajoči se še enkrat vzdigne.

„Kdo je tu govoril?“ zajeclja s težkim glasom.

„Star prijatelj Jacques Mellierov, ki se skriva pod beraško obleko...“

„Ah, ha, ha! Glas Jean Renaudov! Glas Jean Renaudov!“ jeclja Jacques Mellier.

„Jacques Mellier, Jean Renaud ni več v Cayenne-i, Jean Renaud je prost, on je tu, on govori z vami! Hvala vam lepa, Jacques, za vse, kar ste moji hčeri naredili, in, če je to zadnja vaša ura, naj v miru se preseli vaša duša na oni svet!“

Obraz umirajočega je bil kakor ozarjen.

„Mardoche, Jean Renaud!...“ zašepeče. „Jaz te vidim, jaz te vidim... O, rad bi še živel... Otroci, otroci, pogledjte, kaka svetloba, kako solnce!...“

Še nekoliko je bröpel, potem se trikrat stegne ter težko pade nazad.

Jean Renaud se nagne čez njega, opazuje ga nekoliko trenotkov, potem se zopet vzravna rekši: „Z njim je pri kraji.“

Lucila in Blanche udarite v jok.

„Ubogi Jacques!“ zašepeče Jean Renaud. „Usojeno ti je bilo, da ne boš videl sina svoje Lucile!“

Zdajci se tujec oglasi za Renaudom besedeč: „Božja volja je bila, da sin ni prišel k njemu, ki mu je ubil očeta!“

movine in ozir jemati na voljo naroda, a na drugi strani moral je zabraniti poulične demonstracije tujemu poslaniku nasproti, ki so bile v obraz načelom mednarodnega prava. A tudi tu našel je kralj Alfonzo pripravnih sredstev, in vsled njegovih odredb povrnil se je prej mir med prebivalstvo, nego se je pričakovalo.

Karolinska zadeva ni še po polnem zjasnena, a kralja Alfonza XII. ni več. Malo let je živel, a porabil jih je dobro v prid človeštva, v prid svojega naroda. Jedna želja vstaja nam v prsih Bati se je, da se s trenutkom, ko se položi truplo kralja Alfonza k njegovim očetom, prične zopet krvavo klanje in mesarenje nasproti stoječih si strank in da se vznova vname vse blagostanje uničujoča notranja vojska. Naj bi Španska obvarovana ostala take nesreče!

Srbsko-bolgarska vojska.

„Odložite orožje, takoj preneha naj vojska“, takó zaukazali so zastopniki vlastij srbski in bolgarski vladi. Srbski kralj Milan naznanil je takoj svojo pokorščino temu ukazu ter je zapovedal svojim poveljnikom, da odložijo orožje; menda stori isto tudi knez Aleksander, kajti silno nevarno igro bi igral, če bi hotel z orožjem protiviti se ukazom Evrope, še mnogo nevarnejšo nego tedaj, ko se je samooblastno proglasil knezom obeh Bolgarij. Zdaj skoro ni dvojbe, da nastane mir med Srbijo in Bolgarijo ter da se čete zopet vrnejo k domačim svojim ognjiščem, kar bi bilo gotovo najbolje za obe državi.

Bolgarski knez ni še stopil na srbska tla, kakor posnemamo iz depeše, katero je poslal Aleksander do princa hessenskega v Darmstadt ddo. 25. t. m.: „Zdaj stojim na bolgarsko-srbski meji. Oba se dobro počutiva.“ V sredo vršili so se še resni boji okoli Vidina. Srbi poskušali so dvakrat v naskoku osvojiti si Vidin, a oba naskoka bila sta brezuspešna, ker so Bolgari hrabro branili utrdbe. Zdaj so se gotovo tudi že na tem prostoru ustavile vojaške operacije. V okolici Vidina je še nekaj srbskih čet.

Mir je torej zagotovljen, in zdaj obračalo bode delovanje diplomacije vso pozornost naše.

* * *

Petrograd, 26. novembra. „Journal de St. Petersbourg“, govoreč o krepkem uporu Bolgarov, pravi, da so si Bolgari tako ugodne uspehe priborili ne le po svojem patriotizmu, marveč tudi po vojaških lastnostih. Instrukcijski častniki, kateri so mlado bolgarsko armado vzgojili, morejo biti zadovoljni s svojimi gojenci; obžalovati se vendar mora lahkomiselnost provzročiteljev revolucije, kateri so se igrali z usodo svoje dežele in krščanskega orijenta.

„Kdo ste vi?“ povpraša Jean Renaud. — „Brž izveste. Naj se ženski najokate. Jaz vas iščem. Z vami imam govoriti.“

Oba moža zapustita sobo.

Prišedši iz sobe prične Jean Renaud: „Smem li vedeti...“ — „Kdo da sem? Jaz sem Nestor Dumoulin, advokat iz Pariza.“ — „Nemam časti, da bi vas poznal, moj gospod.“ — „To vem. A toliko bolje jaz vas poznam. Ni vprvo, da se z vami pečam.“ — „S prosjakom Mardoche-em?“ — „S Jeanom Renaudom! Predno sem še slišal izpoved umirajočega, vedel sem že vse, vso skrivnost seuillonske pristave. Kako sem li to izvedel? Iz aktov vaše obravnave, ki so meni več povedali kakor drugim in koje sem prestudoval, da sem na željo svojega prijatelja, ki vas je spoznal bil v Cayenne-i, sestavil prošnjo za vašo oprostitev...“ — „Da... jaz se spominam... Gospod, ki me je izpraševal, ki... O, kako se že kliče? Kje li je, da se mu morem zahvaliti za vse, kar mi je storil?“

„Kmalu se mu bote mogli zahvaliti; kajti on hoče še več storiti za vas! Poslušajte me, Jean Renaud: Leon, sin Lucile Mellierove...“ — „Ah, njega tudi poznate?“ — „Da. On in Blanche se

Dunaj, 26. novembra. „Polit. Corr.“ piše: Dunajsko srbsko poslanstvo izjavlja, da včrta o odstopu srbskega kralja Milana ni istinita.

Darmstadt, 26. novembra. Princ Aleksander dobil je naslednjo depešo: Caribrod, 26. novembra, dopoldne. Danes prestopili smo mejo ter gremo v Piroto. Izimši Vidin je vsa Bolgarska prosta Srbov.

Belgrad, 26. novembra. Kralj Milan se je ob svitanju vrnil v Belgrad; glavni tabor se preloži v Niš. Poveljnikom armade v Niši imenovan je obrist Topalović, zelo zaslužen oficir, kateri ostane v Pirotu. Čete in narod so si v svesti resnega položaja. Včerajšnji boj pri Sukovskem Mostu bil je vroč; oba dela imata znatne izgube.

Sofija, 26. novembra. Minister za vnanje zadeve, Canov, prišel je včeraj v glavni tabor; ko se je raznesla včrta, da Srbi zahtevajo mir, klicalo je prebivalstvo in čete: „Ne miru! Vojsko sovražniku! Naprej!“

Sofija, 27. novembra. Včeraj vršila se je bitka 5 kilometrov od Pirota, kjer je glavna srbska armada združena; zasele so se za mesto vplivne višine. Po dvehurnem vročem boju zaseli so Bolgari pozicije na levici Pirota. Noč je končala boj.

Sofija, 27. novembra. (Havasovo poročilo.) Bolgarska vlada še ni odgovorila na zahtevo vlastij gledé premirja. Pri Vidinu so še vedno srbske čete na bolgarskih tleh. Bolgarska armada gre proti Pirotu.

Družba sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, 22. novembra.

(Konec.)

V. Denarna podpora. Po znanih pravilih dopošiljajo podružnice svoječasno denarne dohodke glavni družbi v Ljubljano. A vendar ta odločba ni preprečevala ognjenosti nekterih posameznikov. — Prvi obolus na altar verske ter domovinske ljubavi je položil že pred meseci kapelan iz Naklega, Vrhovnik, poslal je 5 gold., 12. septembra je izročila kot pokroviteljica sl. posojilna v Mariboru 100 gold., 9. oktobra dobročinnny spolek „Brouk“ iz Prage 5 gold., 11. oktobra učiteljski pripravniki iz Kopra, ubogi udovi iz jeruzalemskega templja podobni, 5 gold., 20. oktobra dekan Fran Trafernik 10 gold., 7. novembra posestnik Lenart Gradišek 1 gold., 23. novembra kapelan Vrhovnik zopetnih 5 gold., 23. novembra župnik v Dornbergu Filip Kramar 3 gold. Ne moremo tajiti, da bi nam ne bili dobro došli ti darovi v prvih potrebah ustanovne družbe. Sicer so pa koj ob svojih začetnih shodih podružnice in domoljubi nabrali sem ter tje precej denarja ter ga poobrestili sadunosno. Tako na pr. so priprosti seljaki v Naklem 18. oktobra zložili 18 gold. 80 kr. V Ptujem pa se je nabralo ob ustanovi tamošnje podružnice 60 gold.

ljubita.“ — „Da.“ — „No, prijatelj moj, da se oba mlada človeka združita, potrebno je, da se objavi, da je Jean Renaud nedolžen.“ — „O, to ni mogoče, to ne sme biti! Taka objava bi očrnila ime Mellierovo, ime, katero ima Lucilin sin!“ — „Leon nema imena svoje matere, nego ime svojega očeta.“ — „Ime svojega očeta ima?“ — „Da, jaz vam ne morem še vsega povedati, Jean Renaud. Samo še to: Nepričakovana smrt Jacques Mellierova je moja naloga tukaj jako olajšala. Zdaj otidem nemudoma v Vesoul, da nalogo svojo dovršim. In bodite mirni; ne bojte se hrupa nad grobom zgrevanega grešnika! Možje, ki so slišali njegovo izpoved, naj molčijo — povejte jim to! Zadosti je, da se izjavijo le uradniku, h kateremu se pokličejo jutre ali pojutranjem. Vi mi lahko imenujete imena peterih teh prič, in kje ti možje stanujejo.“ — „Najprej je Jean Roblot, hlapec na seuillonski pristavi.“

Odvetnik si to zabeleži.

„Potem Izidor Mathias, Andrej Brunet, Josip Andral in Aleksander Simonin, vsi iz Fremicourta.“

Gospod Dumoulin podá Jean Renaudu roko, rekši: „Tako. Zdaj nemam več opravila tukaj. Na svidenje!“

To je tedaj delovanje in uspeh delovanja družbe sv. Cirila in Metoda.

Dne 8. novembra so se zbrali vsi peteri udje ustanovnega odbora v Ljubljani in njega prvomestnik je prevzel nalogo, posameznim objavljenim nasvetom vstreti s spisi, ki je sam sestavi. V najkrajšem času se vse potrebno priobči ter tudi pošlje onim, ki želé polajšave v svojem poslovanju. Trdno se upa, da se bo po vzajemnem trudu družba sv. Cirila in Metoda razširila po vseh pokrajinah, kjer nam doni v uho mili slovenski glas. Roko k sodelovanju poproži brezskrbno tu vsak; bodi si katerega koli stanu in katerega koli dostojanstva. Družba namreč strogo izključuje vsako kakeršno si bodi politično primeševanje. Po eminentno vernem in eminentno patrijotičnem polji orje te družbe napredujoči plug. Smoter jej je verska ter vednostna izobražba ljubljene si rodu. Če kdo, sme si biti pač družba sv. Cirila in Metoda svesta in sme si ostati tega svesta, da uprav ona deluje v najvzvišenejem pomenu naše devize: Vse za Boga, vse za cesarja, vse za domovino!

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Konferenca poslanikov v Carigradu ne more priti do nikakega zaključka; na vsem tem zadene največja krivda Angleško, katera svojeglavno po svojem zastopniku stavlja take pogoje, kakeršnih druge vlasti sprejeti ne morejo. V soboto vrši se baje zadnja seja.

Predvčeranjim pričeli so vsi deželni zbori, izimši tržaškega, svoje delovanje. V prvi seji volili so se razni odseki ter se jim izročila poročila. V vseh deželnih zbora izrekala se je vroča zahvala Nj. veličanstvu presvitlemu cesarju za visokodušne Njegove darove in očetovsko skrb za prebivalstvo, katero so zadele uime.

Pri debati o budgetu za ministerstvo notranjih zadev v finančnem odseku ogerskega državnega zbora stavlja je poslanec Helfy do ministerskega predsednika vprašanje o razmerah na Reki. Ministerski predsednik mu je odgovoril, da mu je znano, da vlada tam razpor, vendar nima še podrobnejšega poročila. Toliko vendar more trditi, da jeden del Rečanov slabo umeje zadevo tamošnjega državnega gimnazija, kajti z njim se ne namerava magjarizovati.

Tuje dežele.

Italijanska zbornica se je predvčeranjim zopet otvorila. Včeraj interpelovala sta Sant' Onofrio in San Giuliano vlado zaradi balkanskega vprašanja.

Smrt španskega kralja Alfonza XII. napravila je v deželi veliko zmešnjavo. Mir se do zdaj

18.

Novica o Jacques Mellierovi smrti se je hitro kakor blisk razširila bila po Fremicourtu. In, ker je zdravnik naznanil bil županu o poskušnem ropu, bili so vsi prepričani, da je starček umrl kot žrtva drznega razbojnika.

Župan ukaže žandarstvom stražmeštru, naj se s svojim žandarjem napoti na seuillonsko pristavo. Naznani jima o poskušnem ropu in uboji, a ob jednem tudi, da ne leti sum na nobenega hlapca pristavinega. Žandarja se takoj odpravita na pristavo, da stvar natanko preiščeta.

Razen Jere ni še nikdo na Seuillonu vedel, da je po noči kateri tujec bil na pristavi. Tudi Jera ni nič o tem vedela, kaj se je bilo zgodilo v prvem nadstropji; pa novica o nagli smrti Jacques Mellierovi zadela jo je bila liki strela. Vedela je, kdo je bil tega kriv.

Ona je prva, ki ugleda prihajajoča žandarja. Velik strah jo obdá ter prične kričati: „Žandarja gresta! Žandarja uže gresta!“

Na njeno srečo bila je tačas v veži le dekla Serafina. Ta ni opazila niti Jerine blodobe niti njenega strahu.

še ni kalil na nobenem kraju. Razne stranke izražajo v svojih glasilih zahteve. Ministerstvo odstopi, in Sagasti se je naročilo, sestaviti nov kabinet; Sagasta pokliče v kabinet kot vojnega ministra Jovellarja, Martos prevzame vnanje zadeve in Gonzalez notranje zadeve; vsi ti so pristaši liberalne stranke.

Angleži so jako srečni v vojski proti Birmancem; skoro brez upora prodirajo dalje, in poročila pravijo, da se v nekaterih dnevih uže polastijo angleške čete birmanskega glavnega mesta. Kralj Thibo pobegniti namerava v Kitajsko ter tam iskati varstva, a angleški listi zatrjujejo, da med Kitajsko in Angleško uže obstoji pogodba, da Kitajska ne sme dati zavetja ubeglemu kralju.

Razne vesti.

— (Šolstvo na Štorskem.) Koncem šolskega leta 1883/84 bilo je na Štorskem javnih šol 765, ekspozitur 21, izpostavljenih stacij 6, privatnih šol s pravico javnosti 32, tedaj skupaj 842 (tedaj 15 več nego v šolskem letu 1882/83). Od 765 javnih šol bilo je 336 jednorazrednic, 199 dvorazrednic, 115 trirazrednic, 75 četvorazrednic, nadalje 37 s petimi, 2 s šestimi in 1 s sedmimi razredi. Na 640 šolah bil je ponk celodnevni, na 98 poldnevni, na 26 celodnevni, deloma poldnevni; na jedni šoli se ni poučevalo, ker ni bilo učitelja. Na 529 javnih šolah, 19 ekspoziturah in 3 izpostavljenih stacijah bil je učni jezik nemški, na 160 javnih šolah, 2 ekspoziturah in 3 izpostavljenih stacijah slovenski, na 76 šolah pa nemški in slovenski. Od navedenih 765 javnih šol jih je bilo 712 za dečke in deklice, 28 za dečke in 25 za deklice. Vse javne šole šteje so skupaj 1612 razredov, od katerih jih je bilo 71 v paralelke razdeljenih. Kar se stanu šolskih poslopij tiče, je bilo 179 šolskih poslopij v prav dobrem, 246 v dobrem, 246 v zadostnem in 94 v nezadostnem stanu. Tekom šolskega leta 1883/84 se je zidalo 12 novih šol, 29 se jih je prezidalo.

— (Samomor dveh sester.) „P. L.“ se iz Pečuha piše: V torek zvečer storili sta tukaj dve krasni, v revnih razmerah živeči deklici, kojih jedna je bila 18, druga 20 let stara, svojemu življenju konec. Samomorilki, sestre, imenovali sta se Elizabeta in Ilka Kovač. V svojem pismu na starše navedli sta nesrečnici kakor uzrok usodepolnega koraka, da jima branjarja ni toliko nesla, da bi zamogli pošteno živeti. Vtaknili sta v kupčijo vse svoje premoženje in ker tudi to ni pomagalo, odločili sta se, prostovoljno umreti.

Domače stvari.

— (Klub pisateljskega podpornega društva) ima jutri, 28. tega m., ob 8. uri zopet svoj zabavni večer v steklenem salonu Čitalnice ljubljanske. Čital bode g. dr. med. V. Gregorič o „du-

Trenotek pozneje skočita žandarja raz svoja konja ter vstopita.

Jera se je bila zgrudila na klop.

Serafina gre žandarjema naproti.

„Česa želite, gospoda?“ povpraša ju.

„Ali je res, da je gospod Mellier mrtev?“ pobara stražmešter.

„Žalibog, da je res! Umrli je ob osmi uri.“

„Ali mi morete povedati, kaj se je prigodilo danes po noči tukaj-le?“

„Dosti ne vem. Zdi se, da je gospoda Melliera naenkrat obšla slabost ter je vsled tega klical na pomoč. Gospodičina Blanche ga je našla onesveščenega. Na to je vzbudila nas vse. Poslali smo po zdravnika v Fremicourt. Druzega ne vem, gospod stražmešter.“

On je gubančil čelo.

„Kako, druzega ne veste nič?“ déje osorno.

„Ne! Ne verjamem, da bi kdo kaj več vedel od mene.“

Stražmešter se obrne k Jeri.

„In vi?“ povpraša. „Kaj veste vi?“

Ona ga debelo pogleda.

sevnem in fizičnem podedovanji.“ — Ob jednom se tem pôtém naznanja, da so vsi bivši društveniki obeh lanských jour-fixov, ki sta se shajala v Čitalnici in pri „Maliči“, vabljeni, se v prav obilnem številu udeležiti jutri zabavnega večera, naj si so društveniki „pisateljskega podpornega društva“ ali ne.

— (Spremembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) Absolvirana učiteljica gđ. Franja Zagorec vstopila je kot učiteljica v Huthov zavod v Ljubljani, gđ. Avgusta Kolnik je nameščena kot pomožna učiteljica v Hrastniku, gđ. Erzen kot podučiteljica v Zabukovji pri Sevnici in gđ. Irma Černy kot namestna učiteljica v Dobovi, vse tri na dolnjem Štajerskem. Gosp. Herman Gradišnik, učitelj v Senožečah, dobil je učiteljsko mesto v Hrastniku (Štajersko) in Luka Knific ml. v Besnici.

— (Notarjem v Kostanjevici) imenovan je notar g. Martin Kobek.

— (Požar.) Z Iga se nam piše, da je dne 23. t. m. ob 6. uri zvečer ogenj kozolec Jožeta Modića iz Tomišlja tekom malo ur vpepelil. Škoda znaša, ker je tudi mnogo krme zgorelo, okolo 1200 gld. Kdo da je zažgal, se ne ve.

— (Odlikovanje.) Kralj Ljudovik Bavarski je vitezu Miklošiču podelil Maksimilijanov red za véde in umetnosti.

— (Zlata poroka.) Starosta rodoljubov tržaške okolice, gosp. Josip Primožič, posestnik v Rojanu, večletni odbornik političnega društva „Edinosti“, v poprejšnji dóbi in do leta 1872 celih 12 let mestni odbornik in deželni poslanec in nekaj časa celó v mestni delegaciji delajoč, mož, kateri se je vedno krepko potezal za pravice okoličanov in bil z Nabergojem vred večkrat v važnih deputacijah do cesarja, ministrov in namestnikov ter je tudi pri zadnji državnozbornski volitvi predsedoval velikemu volilnemu shodu in svoje sorjake navduševal, da volijo cesarju in narodu zvestega Nabergoja, ta mož je dne 24. t. m. v svojem 71. letu še jako krepak obhajal 50letnico svoje poroke s svojo jako pridno in izgledno soprogo Jožefo rojeno Martelanc, in sicer zjutraj z jako lepo cerkveno slavnostjo, popoldne v krogu svojih sorodnikov in prijateljev pri dobro preskrbeni mizi.

Statistični podatki.

Svetovna občila.

Da je promet po vsem svetu tako velikanski, omogočil je par (parniki, parostroj) in elektrika (brzjavi po suhem in pod morjem). Zgodovina svetovnega prometa je še prav mlada. Prva večja železnica (med Manchesterom in Liverpoolom, odprta l. 1830), prvi parobrod (ploveči po Atlantovskem morji l. 1838), poljski in poprave v brzjavu, preosnova angleškega poštarstva po Hilli, so začetki čudovitega prometnega podviga. Leta 1865 so položili prvi podmorski brzjav med Angeško in Ameriko, l. 1869 so odprli snežki pre-

tok, l. 1874 se je ustanovila svetovna poštna družba, dejanja vekotvornih nasledkov. Ne bomo navažali na tanko svetovnih občil, to bi napolnilo knjigo; oznamiti hočemo le glavne poteze in najvažnejše tokove, po katerih gredo besede in blago.

Med taka občila štejemo železnice, parobrodne črte (vožnje zveze, mornarice), poštno in kupčijske ceste, brzjave. Železnice, odnašajoče se na svetovni promet, bi bile v Evropi: Petrograd-Moskva-Orograd, Petrograd-Kraljevec-Berolin-Bruselj, Kale-Pariz-Bordo, Bordo - Madrid - Lizbona, Pariz - Lijon - Marzelj, Pariz-Štrassburg-Monakovo-Dunaj-Budimpešta - Bukreš - Varna, Štrassburg-Milano-Dženova, Milano-Brindiz, Petrograd-Abo-Nikolajevo (v Finski), Trondhjem-Kristijanija-Štokholm (v Norveško-Švedski), Edinburg-Liverpool-London (v Angleški). — V Aziji: (Perm)-Tjumen, Karači-Lahor-Delhi, Delhi-Alahabad-Kalkuta, Alahabad-Bombaj, Delhi-Bombaj. — V Afriki je omeniti železnice: Aleksandrija-Kajira-Sijut. Znano je, da so Angleži stavili železnico od Rudečega morja do Nila (Suakim-Berber) v dolgosti 394 km. A ker se je sudanska vojska maloslavno končala, so prestali z delom, dovršivši le 32 km. in tudi te usodi prepustivši. Torej ta proga ni spomina vredna. — V Ameriki (Zvezne države) je omeniti teh železnih tirov: Novijork-Čikago-St. Francisko, Čikago-Thomson-Bismarck-Takoma, itd. Največ železnih cest, svetovnemu prometu služečih, ima severna Amerika. (Union-Pacifik, Central-Pacifik, dodelane 1869; Northern-Pacifik l. 1883 odprta, Southern-Pacifik leta 1883 dokončana, nanjo se veže Mexican-Central). Južna Amerika takorekoč nima železnice. Res si bližata se čilski konec železnice tostran Andov in argentinski konec, a vmes je mogočno gorovje, ki ga malopodjetni južni Američani ne bodo tako izlahka premogli. V Avstraliji je iztekniti železnice: Sydney-Melbourne, Melbourne-Portland, Ipswich-Boisbane-Mitchell. — Sploh ima Evropa 158810 km. železnice*, Azija 15040, Amerika 148366, Afrika 3326, Avstralija 5594 km. Največe in najbolj razmrežene železnice imajo Zvezne države; one same imajo 127470 km. Vse to velja za leto 1878.

Od tega leta naprej so se železnice povsod izdatno pomnožile. Omenimo le novih prog v Rusiji: Derpt-Peskov, Peskov-Riga, Brest-Gomel-Brjansk, Ržev-Vjasma, Nižni-Novgorod-Kazan, Kazan-Veliki Ustjag, Samara-Ufa, Kremenčug-Romnij, Črnovec-Žmerinka, Rostov-Azov, Anapa-Novoselsk, Vladikavkaz-Petrovsk in turkeštanska železnica, počevši od Hvalinskega morja

* Nemška je imela l. 1878 kilometrov železnice 31636, Britanska 27898, Francoska 23793, Avstro-Ogerska 18270, Ruska 21840, Italijanska 8046, Španska 6199, Švedska 5241, Belgija 3740, Švicarska 2590, Nizozemska 2240, Turška 1243, Danska 1366, Rumunska 1388, Portugalska 1152, Norveška 1059, Finska 873, Srbska je 4. septembra 1884 dodelala železnico Belgrad-Niš 244 km. Niš-Vranja je morala dogotovljena biti do maja 1884. Vsa proga (Belgrad-Vranja) je dolga 365 km. Bolgarska ima 244 km. Grška 12. — Na evropskih železnicah je pihalo 42000 hlapov in teklo 90000 osebnih in 1000000 tovornih voz. Vsako leto so železnice prevažale 1140 milijonov ljudi in 10800 milijonov stotov blaga.

zdravniku: ropar je bil tukaj, oče ni ga spoznal; ta ga je smrtno davil. Medve nemaye pravice, da bi imenovala človeka zaradi samega suma.“

„Umem“, deje Blanche ter hiti dol k žandarjema, katera jo uljudno pozdravita.

Jera je še zmerom sedela kakor pribita na svojem mestu; Serafina pa je stala pri kominu.

Stražmešter izpregovori: „Gospodičina! Gospod župan nama je naznanil smrt gospoda Melliera; isto tako, da je ropar bil danes v sobi vašega očeta ter se z njim boril. Hudobnik je vašega očeta pobil na tla ter izbežal. Je-li to res?“

„Res je!“ odgovori Blanche.

„Najina naloga je, da iztakneva krivca, gospodičina. Ali ga je imenoval gospod Mellier pred svojo smrtjo?“

Jera je poslušala z zmedenimi očmi.

„Moj oče roparja ni spoznal.“

„In vi sami nemate nobenega suma, kdo je utegnil biti dotičnik?“

„Ne, gospod stražmešter.“

„Kako je pa mogel ropar priti v hišo?“

„Tega ne vem. Morda je kdo pozabil, za-preti vrata.“

(Dalje prihodnjič.)

v Hiovo in dalje. — Na vsem svetu je bilo hlaponov 62 000, osebnih voz 112 000, tovornih voz 1 465 000. Ti hlaponi so vlačili 1550 milijonov ljudi in 16 130 milijonov stotov blaga. Povprečno se vozijo vsak dan 4 milijoni in okoli 44 milij. stotov tovora. Grajenje vseh železnic je stalo leta 1876 40 000 milijonov. (Dalje prihodnjič.)

Vabilo na naročbo.

Z 1. decembrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponovno, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštini nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pasku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Po pošti:

za celo leto	gld. 10.—
„ pol leta	„ 5.—
„ četrt leta	„ 2.50
„ en mesec	„ —.85

Za Ljubljano:

za celo leto	gld. 6.—
„ pol leta	„ 3.—
„ četrt leta	„ 1.50
„ mesec	„ —.50
za donosanje v hišo vsak mesec 9 kr.	

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 27. novembra. Po kralji Alfonzu zaukazalo se je 16dnevno dvorno žalovanje.

Madrid, 27. novembra. Kraljica sprejela je demisijo Canovasovega kabineta. Vsi vojaki-dopustniki so se sklicali v orožje; tako se je vojna pomnožila za 60 000 mož. Po vsej Španiji je mir.

Dunaj, 26. novembra. „Wiener Ztg.“ objavlja Najvišje potrjen vkupni budget.

Zagreb, 26. novembra. Barčičev predlog, naj se ban in justični načelnik posadita na zatožno klop, zavrgel je sabor z veliko večino.

Madrid, 26. novembra. Maršal Serrano je umrl. — Mir nikjer moten; po vsej Španiji so se ukrenile vojaške varstvene naredbe. Republikanski listi pišejo zmerno, vendar označujejo položaj kot težaven. Izimši dinastično levico, hoté vse frakcije levice podpirati Sagastovo ministerstvo. Konservativni vodje so obljubili vladi svojo pomoč.

Carigrad, 26. novembra. V včerajšnji seji konference stavil je angleški zastopnik neke pogoje, in seja je bila zaradi tega brezuspešna. V soboto je slednja seja.

Pariz, 26. novembra. „Journal des Débats“ protestira proti temu, da bi se zapustil Tonking, češ, da bi bilo to sramota in nesreča.

Pariz, 26. novembra. „Figaro“ poroča, da je Don Carlosov prijatelj izjavil, da bo Don Carlos na dalje bival v Benetkah ter pričakoval ukrep njegove stranke.

London, 26. novembra. Do zdaj je izvoljenih 86 liberalcev, 86 konservativcev in 5 Parnelistov. Childers in Drummond Wolff sta propala.

Novi York, 26. novembra. Podpredsednik Zjedinjenih Držav, Hendricks, je danes v Indianapolisu nenadno umrl.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 27. novembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld. 82.25
„ „ „ srebri	82.75
Zlata renta	108.75
5% avstr. renta	99.80
Delnice narodne banke	877.—
Kreditne delnice	284.50
London 10 lir sterling	125.60
20 frankovec	9.99
Cekini c. kr.	5.97
100 drž. mark	61.75

Uradni glasnik

z dne 27. novembra.

Pod varstvom: C. kr. deželna sodnija v Ljubljani proglašajo Olgo Vilhar za bebo; varuhom jej je postavljen gosp. Ivan Vilhar v Ljubljani; dalje proglašajo ista sodnija Marijo Glavan iz Verblenj za blazno; varuhom jej je njen soproj Fr. Glavan iz Verblenj.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Dražbe: V Kočevji zemljišče Gregorija in Neže Putre iz Črnega Potoka (194 gld.) dne 2. decembra. — V Ljubljani zemljišče Fr. Kosanca iz Plešivice (300, 200 in 50 gld. na Brezovici) dne 9. decembra; posestvo Martina Tanciga iz Gor. Iga (1745 gld.) dne 9. decembra.

Umrli so:

Dne 25. novembra. Jospina Troha, hišina, 53 let, Cesarja Jožefa trg št. 12, krvavenje.

Dne 26. novembra. Jakob Sedej, delavec, 66 l., Krvavke ulice št. 22, mrtvoud. — Dominika Bischof, hči kavararja, 6 l., Na bregu št. 14, davica.

V civilni bolnici:

Dne 24. novembra. Fran Kamnikar, užitinski paznik, 40 l., tuberk. vnetje opnice. — Andrej Rupar, delavec, 24 l., gnojna febra.

Dne 25. novembra. Josip Kožuh, gostač, 70 l., črevesni katár. — Janez Smerekar, delavec, 57 l., kronični pljučni emfizem. — Gregorij Sušnik, gostač, 70 let, vnetje prsne kože.

Tržne cene.

V Ljubljani, 25. novembra.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 22 kr., domače 6 gld. 50 kr.; reš 5 gld. 53 kr.; ječmen 4 gld. 53 kr.; oves 3 gld. 9 kr.; ajda 4 gld. 39 kr.; proso 5 gld. 20 kr.; turšica 5 gld. 30 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 86 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., salo po 76 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 3 1/2 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 58 kr., svinjsko 54 kr., drobniško po 35 kr., — Piške po 45 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 96 kr., slame 1 gld. 96 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 60 kr.; mehkih 5 gld. 50 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišču) 24 gld., belo 20 gld.

Srečke

z dne 25. novembra.

Praga: 62 48 65 15 35.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Neho	Močina v mm
26. novbra.	7. zjutraj	728.22	5.8	szpd. sl.	obl.	1.20
	2. pop.	729.80	8.6	„	„	dež
	9. zvečer	733.51	7.2	bzv.	„	„

Prostovoljna dražba posestva.

Podpisani naznanjam, da bom hišo pri Fari na Blokah št. 2, katera je na lepi legi, ravno pred farno cerkvijo, prilična za vsako kupčijo, kakor tudi k tej hiši spadajoča zemljišča, in sicer: 3 orale 769 sežnjev njiv, 3 orale 314 sežnjev travnikov, 5 orolov smerekovvega in 5 bukovvega gozda, iz proste roke dne 2. decembra t. l. dopoldne na javni dražbi prodal. Katerega veseli, to kupiti, naj se omenjeni dan oglasi pri Fari v moji hiši. — Hiša sestoji iz 5 sob s štacuno vred, 2 kletij s hlevom, skednja in kozolca. (175) 2—1

Ivan Tomc,
posestnik.

Nove nasoljene slanike

lov 1885. l., lepe, velike in debele, pošteno robo, razposilja blizu v 10 funtnih sodčkih po pošti (v sodčkih je blizu 40 slanikov) za 1 gld. 79 kr. franco proti povzetju A. Jonas Witte. Gröslin a. d. Ostsee. (172) 10—3

Najfinejši

bohinjski sir

(160) 11

prav po ceni priporoča

J. R. Paulin v Ljubljani,

specerijska trgovina, Špitalske ulice št. 2.

Umetne zobe in zobovje
vdevije po najnovšem američkem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja in zobne operacije
zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Aktiva družbe
Letni prejemek zavarovalnin in obrestij dne 30. junija 1884
Izplačila na zavarovalne in rentne pogodbe in kot take nazaj kupljene itd. od početka družbenega obstanka (1848) znašajo več nego
V poslednjih dvanajstih mesecih prometne dobe predložilo se je
družbi za
novih zavarovalnih pogodb, in je valed tega skupna svota od početka družbenega obstanka predloženih pogodb narasla na
Izkaze in vsa druga pojasnila podaje

generalno zastopništvo v Ljubljani, Tržaška cesta št. 3, II. nadstropje
Val. Zeschko. (70) 10—8

V našem založništvu se dobiva:

Odkritje Amerike.

Predelal H. Majar.

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list „Ljublj. Zvon“: „Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen franciskanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Prišla je na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: „Odkritje Amerike.“ Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razun Ciglar-Tomšičeve „Sreče v nesreči“ ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo „Odkritje Amerike“. Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.“

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

V knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.

II. zvezek: **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.

III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrbna Smukova ženitev, Golida, Kozlovskva sodba. — Cena 70 kr.

IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojnjce, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

V. zvezek: **Pripovedni spisi:** Hči mestnega sodnika, Nemški valpet, Sin kmetkega cesarja, Lipe, Pipa tobaka, V vojni krajini. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 49

Dr. Hirsch

dobro znani specialni zdravnik za sifilitiko in kožne bolezni, ozdravlja po dolgotrajnih izkušnjah v nebrojnih slučajih po sijajno skušenem in gotovo učinkujočem navodu (58) 35

sifilitiko in kožne bolezni

(tudi zastarele), ulesa, bolezni scála in v mehurji, polucije, možko slabost, ženski tok, v najkrajši dobi radikalno brez vseh zlih nasledkov in brez oviranja v službovanji. Naslov:

Dunaj, mesto, Kärntnerstrasse 5

(prej mnoga leta v Mariahilferstrasse), zdravi od 9. do 4. ure popoldne, a tudi pismeno (pod molčečnostjo) pošilja zdravlila. Honorar primeren.

„THE GRESHAM“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijsko:

Podružnica za Ogersko:

Dunaj

Budimpešta

Giselastrasse št. 1
v lastni hiši

Fran Josipov trg št. 5, 6
v lastni hiši

Aktiva družbe
Letni prejemek zavarovalnin in obrestij dne 30. junija 1884
Izplačila na zavarovalne in rentne pogodbe in kot take nazaj kupljene itd. od početka družbenega obstanka (1848) znašajo več nego
V poslednjih dvanajstih mesecih prometne dobe predložilo se je
družbi za
novih zavarovalnih pogodb, in je valed tega skupna svota od početka družbenega obstanka predloženih pogodb narasla na
Izkaze in vsa druga pojasnila podaje

frk.	87 284 420
„	17 134 226,05
„	149 800 000,—
„	63 992 275,—
„	1 324 770 129,55

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani